

UDENRIGSMINISTERIET

REGERINGENS UDVIKLINGS- POLITISKE PRIORITETER 2023

*Plan for udgiftsrammer for
udviklingssamarbejdet 2023-2026*

RESUME

I 2022 oplevede Europa for første gang i årtier en angrebskrig, da Rusland krænkede Ukraines territoriale integritet og suverænitet. Ruslands invasion af Ukraine har sat dybe spor, og Danmark er blevet nærområde til et land i krig. Krigen understreger, at verden er i hastig forandring, hvor Danmark skal agere i en ny geopolitisk virkelighed. Millioner af mennesker er flygtet fra kampene i Ukraine. Endnu flere er fordrevet internt i landet. Titusindvis er kommet til Danmark. Som en del af nærområdet til krigen har Danmark en særlig forpligtelse til at hjælpe.

Samtidig har krigen i Ukraine globale konsekvenser, som vi ikke må glemme, der rammer nogle af verdens fattigste og skrøbeligste lande særligt hårdt. I 2022 rundede verden en tragisk milepæl med mere end 100 mio. mennesker fordrevet fra hus og hjem. Ifølge Verdensfødevareprogrammet, WFP, er der de seneste fem år næsten sket en fordobling af antallet af mennesker, der er akut fødevareusikre og dermed ikke ved, hvor deres næste måltid skal komme fra – fra 108 mio. mennesker i 2016 til 193 mio. mennesker i 2021. Det lægger yderligere pres på det internationale samfunds engagement for bare at være i nærheden af at nå verdensmålene inden 2030.

Krigen i Ukraine og dens afledte globale effekter sætter rammen for regeringens finanslovsforslag for udviklingsbistanden i 2023. Regeringen afsætter i alt 1,2 mia. kr. til indsatser i Ukraine, øvrige østlige naboskabslande samt de globale afledte konsekvenser af krigen.

Heraf er afsat 750 mio. kr. til indsatser i Ukraine, hvor Danmark har påtaget sig et særligt internationalt ansvar ved at sætte sig i spidsen for genopbygningen af Mikholaiv. Dette omfatter forventede humanitære indsatser som midler til de forskellige etaper i genopbygningen, så snart dette er muligt. Genopbygningen vil bl.a. ske gennem Investeringsfonden for Udviklingslande med henblik på at mobilisere yderligere privat kapital, der kan hjælpe med at løfte den enorme genopbygningsopgave.

Regeringen afsætter en krisekasse på 300 mio. kr., der skal kunne støtte sårbare befolkninger og lande i Afrika og Mellemøsten. Krisekassen skal særligt understøtte bæredygtige og langsigtede løsninger for at sikre den lokale modstandsdygtighed, fødevareproduktion og -forsyning. Krisekassen afsættes i tillæg til de massive investeringer og støtte, Danmark allerede foretager gennem det langsigtede udviklingssamarbejde i navnlig Sahel og på Afrikas Horn.

Med Finanslovsforslaget leverer regeringen på sin erklærede ambition om en grøn udviklingsbistand.

Regeringen afsætter 30 pct. af bistanden til udviklingslande til grønne indsatser. 25 pct. er afsat til klimaindsatser. Og 5 pct. er afsat til miljø- og biodiversitetsindsatser. Det svarer til, at i alt 4,2 mia. kr. er afsat til grønne indsatser – en stigning på ca. 0,7 mia. kr. sammenlignet med finansloven for 2022.

Regeringen fortsætter samtidig sin reform af udviklingsbistanden for at styrke indsatserne relateret til nærområder, migration og skrøbelige stater. Med finanslovsforslaget 2023 afsættes i alt 5,2 mia. kr., og regeringen har som målsætning, at indsatserne i alt øges til 7,5 mia. kr. i 2025. Det er en målsætning, der kun er blevet mere aktuel med det seneste års udvikling. Øget skrøbelighed og ustabilitet i verdens fattigste lande kræver, at vi øger indsatsen, hvor det er svært, for at fremme stabile, demokratiske samfund med respekt for grundlæggende menneskerettigheder og dermed bryde nogle af de nuværende incitamenter til at migrere.

Udviklingen de seneste år har samtidig sat en tyk streg under, at demokrati og menneskerettigheder verden over er under pres. Den udviklingspolitiske strategi fra 2021, Fælles om Verden, som et bredt flertal i Folketinget står bag, står netop på et fundament af demokrati og menneskerettigheder. Demokrati og menneskerettigheder er et middel til at skabe en mere retfærdig, tryk, robust og bæredygtig verden. Men er samtidig et mål i sig selv. Med finanslovsforslaget 2023 foreslår regeringen derfor at gøre en særlig indsats for at understøtte demokrati og menneskerettigheder i nogle af de lande, hvor udviklingen desværre går den forkerte vej. Det sker bl.a. gennem et nyt demokratiinitiativ, hvortil der planlægges 200 mio. kr. over de kommende fire år, ligesom der eksempelvis afsættes 15 mio. kr. til at fremme menneskerettigheder, beskyttelse og demokratiindsatser i Myanmar.

Den samlede udviklingsbistand på finanslovsforslaget for 2023 udgør 20.657,4 mio. kr. inkl. efterregulering for 2021 baseret på Økonomisk Redegørelse fra maj 2022. Det er en stigning på ca. 2,9 mia. kr. sammenlignet med finansloven for 2022 (se også tabel 1). Heraf udgør de skønnede beregningstekniske udgifter til flygtningemodtagelse i Danmark, finansieret over udviklingsbistanden, til ca. 3,0 mia. kr. Udgifterne til flygtningemodtagelse i Danmark afhænger i høj grad af udviklingen i krigen i Ukraine, og i hvor høj grad mennesker fra Ukraine er nødt til at flygte ud af landet for midlertidigt at opholde sig i eksempelvis Danmark. Der vil derfor løbende blive taget stilling til behovet for justeringer i det beregningstekniske skøn.

DEN REGELBASEREDE VERDENSORDEN ER UNDER PRES

Ruslands ulovlige invasion af Ukraine har sat dybe spor globalt. Der er tale om en angrebskrig med vidtrækkende konsekvenser. Millioner af ukrainere har måttet forlade deres hus og hjem for at søge sikkerhed i andre dele af landet eller flygte til andre lande. Dermed rammer krigen i Ukraine også de øvrige østeuropæiske naboskabslande, der må yde en ekstraordinær indsats for at huse de mange mennesker fra Ukraine, der har taget midlertidigt ophold i deres lande. Samtidig har krigen ført til en global energikrise samt yderligere forstærket en igangværende fødevarekrise. Energi- og fødevarekriserne rammer særligt befolkningerne i verdens fattigste lande, som i forvejen kæmper med at holde hovedet oven vande efter COVID-19 krisen, og som for alvor mærker konsekvenserne af klimaforandringerne. En situation, Rusland forsøger at udnytte med en markant desinformationskampagne om, at de stigende energi- og fødevarepriser skyldes EU's og andre vestlige aktørers sanktioner mod Rusland og den russiske fødevareeksport.

Regeringen afsætter i alt 1,2 mia. kr. til hjælp i Ukraine, de øvrige østlige europæiske naboskabslande samt de globale afledte effekter af krigen – særligt i Mellemøsten og Afrika. Det er et markant beløb. Vi befinder os også i en markant anderledes og ny geopolitisk virkelighed. De stigende fødevare- og energipriser kan få omfattende konsekvenser i de lande, der i forvejen er blandt verdens fattigste og skrøbeligste. Dermed er indsatserne også i tråd med den udviklingspolitiske strategi, Fælles om Verden, der har fokus på at forebygge og bekæmpe fattigdom og ulighed, konflikt og fordrivelse, irregulær migration og skrøbelighed. Mens vi samtidig gør vores som bannerfører i kampen mod klimaforandringerne og for en klode i balance. Det følger netop af regeringens langsigtede målsætninger for reformen af udviklingsbistanden, der skal sikre en grøn udviklingsbistand og styrke indsatserne relateret til nærområder, migration og skrøbelige stater.

Regeringen afsætter med finanslovsforslaget i alt 750 mio. kr. til indsatser i Ukraine. Det omfatter fortsat humanitær hjælp, indsatser under Naboskabsprogrammet, samt midler til genopbygning i Ukraine, så snart situationen i landet tillader det, med særlig fokus på grøn omstilling. En del af midlerne til genopbygning i Ukraine forventes udmøntet gennem Investeringsfonden for Udviklingslande, der i forvejen er engageret i Ukraine, og hvorigenennem udviklingsbistanden kan bruges til at tiltrække privat kapital. Det er nemlig nødvendigt at understøtte mobilisering af en bred kreds af aktører for at kunne skaffe tilstrækkelig finansiering til den omfattende genopbygningsopgave, der venter i Ukraine.

Derudover afsætter regeringen 150 mio. kr. til indsatser i de øvrige østlige naboskabslande såvel gennem Naboskabsprogrammet som Freds- og Stabiliseringsfonden.

Samtidig afsættes 300 mio. kr. i en krisekasse til de globale afledte konsekvenser af krigen i Ukraine. Indsatserne vil primært have fokus på at adressere den globale energi- og fødevarekrise - særligt i Afrika og Mellemøsten, som i udpræget grad er blevet ramt. Krisekassen er i tillæg til de øvrige langsigtede udviklingsindsatser samt en fastholdt humanitær ramme på 2,7 mia. De stigende energi- og fødevarerpriser og manglende forsyningssikkerhed har forstærket de igangværende klima- og COVID-19-kriser og kan skubbe sårbare grupper ud i langvarig fattigdom. Indsatserne vil udgøre et mere langsigtet supplement til de humanitære indsatser, der bidrager til at afhjælpe de akutte fødevarsikkerhedsproblemer i kriserammede udviklingslandene. Regeringens fokus på at afbøde de globale konsekvenser af energi- og fødevarekriserne understreges yderligere af, at Danmark med statsministeren i spidsen sammen med fem andre lande har en ledende rolle i en global krisegruppe nedsat af FN's generalsekretær.

Vi mærker også konsekvenserne af krigen i Danmark. Danmark har taget imod et betydeligt antal mennesker, der er flygtet fra Ukraine. For som nærområde til et land i krig må vi selv yde en særlig indsats, ligesom vi eksempelvis forventer, at Kenya og Uganda tager imod flygtninge fra deres nærområder i Somalia og Sydsudan. Med vedtagelsen af loven om midlertidigt ophold til mennesker, der er fordrevet fra Ukraine, som et bredt flertal af Folketinget bakkede op om i marts 2022, har Danmark gjort sit for at yde en ekstraordinær indsats for de flygtninge fra Ukraine, der har måttet søge tilflugt i Danmark. Det ønsker regeringen at fortsætte med i 2023. I tråd med OECD DAC's regler, og som det har været fast praksis under skiftende regeringer siden starten af 1990'erne, agter regeringen fortsat at opføre de relevante dele af udgifterne til flygtningemodtagelse som udviklingsbistand.

Udviklingen de seneste år har desuden tydeliggjort, at demokrati, demokratiske institutioner og menneskerettigheder er under pres i alle dele af verden. Derfor fastholder Danmark sit markante engagement gennem eksempelvis FN-systemet for at understøtte den regelbaserede verdensorden. Men der er samtidig behov for at opbygge stærke lokale aktører i udviklingslandene. Det er nødvendigt for at gøre befolkningerne i stand til at modstå presset på det oplyste demokrati, der kun kan forventes at blive intensiveret i de kommende år. Fremkomsten af nye digitale teknologier kan misbruges til øget overvågning og undertrykkelse, men også bidrage til fælles handling og mobilisering af civilsamfundet. Der er i stigende grad behov for fokuseret støtte til det digitale demokrati. Derfor afsætter Regeringen i alt 200 mio. kr. over fire år til et nyt digitalt demokratiinitiativ. Demokratiinitiativet vil understøtte aktiviteter, der beskytter og styrker demokrati og menneskerettigheder på tværs af udviklingslande både online og offline og vil særligt fokusere på at inddrage og engagere kvinder og unge.

Opbyggelsen af stærke lokale aktører i udviklingslandene har i mange år været et særligt fokusområde for de danske civilsamfundsorganisationer. Deres arbejde er et tydeligt eksempel på, at demokrati og menneskerettigheder er et middel til at skabe en mere retfærdig, tryk, robust og bæredygtig verden, men samtidig et mål i sig selv. På finanslovsforslaget afsætter regeringen mere end 1,5 mia. kr. til indsatser gennem danske civilsamfundsorganisationer. Udenrigsministeriet indgik i 2022 fireårige strategiske partnerskabsaftaler med 18 af de største danske organisationer. De nye partnerskaber er en udmøntning af den udviklingspolitiske strategi og leverer på alle tre udviklingspolitiske prioritetsområder. Partnerskaberne skal forebygge og bekæmpe fattigdom og ulighed, konflikt og fordrivelse, irregulær migration og skrøbelighed og de skal gå forrest i kampen for klima, miljø og natur. Alt sammen med demokratiske værdier og menneskerettigheder som både fundament og mål. De nye partnerskaber afspejler samtidig en væsentlig bevægelse mod stærkere lokalt lederskab i Syd, idet alle organisationer har forpligtet sig til maksimalt at bruge 20 pct. af deres bevilling på hovedkontorniveau i Danmark. Mindre danske civilsamfundsorganisationer har fortsat mulighed for dansk støtte gennem CISU, hvortil der i 2023 er fastholdt det øgede bidrag fra finansloven 2022.

Kvindes og pigers rettigheder har i årevis været en dansk mærkesag, særligt seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Her har vi også fokus på LGBT+ personer. Danmark er en stærk fortaler for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder og har i en årrække afsat et højt beløb til relevante indsatser over udviklingsbistanden. Med finanslovsforslaget 2023 afsætter regeringen 640 mio. kr. til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Den samlede danske støtte til den Globale Fond for Bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria for genopfyldningsperioden 2023-25 forventes at udgøre 375 mio. kr. og fastholdes dermed på samme niveau som ved tidligere genopfyldningsperioder. Regeringen udskyder dog det første danske bidrag til genopfyldningen fra 2023 til forventet 2024.

REGERINGEN GØR UDVIKLINGS- BISTANDEN GRØN

Klimaforandringerne mærkes overalt. Tørke, oversvømmelser og storme tager til i styrke og hyppighed. FN anslår, at mere end 3 mia. mennesker lever i særligt klimasårbare områder med verdens økosystemer under et stort og stigende pres.

Klimakrisen kræver handling. Derfor har regeringen sat sig en række ambitiøse mål for den grønne dagsorden – således også inden for udviklingsbistanden. I forbindelse med finansloven 2022 annoncerede regeringen, at man ønskede at lave en reform af udviklingsbistanden, og at 30 pct. af bistanden til udviklingslande skulle være grøn i 2023. Denne ambitiøse målsætning indfrier regeringen med finanslovsforslaget 2023. 30 pct. af § 6.3. Bistand til udviklingslandene er grøn i 2023 – heraf 25 pct. klimarelaterede indsatser og mindst 5 pct. miljø og biodiversitet. Det svarer til, at der i alt er afsat ca. 4,2 mia. kr. til grønne indsatser, hvilket er en stigning på ca. 0,7 mia. kr. sammenlignet med finansloven 2022 – og mere end en fordobling i forhold til den tidligere regerings planlagte niveau for 2020.

Finanslovsforslaget for 2023 er ikke mindst et løft af klimabistanden. Det skal være med til at hjælpe de fattigste lande – som bliver hårdest ramt af klimaforandringerne – med at modstå og modvirke effekterne af klimaforandringerne. Regeringen har en klar ambition om, at Danmark skal fortsætte med at levere sin rimelige andel af den internationale klimafinansiering. Det gør vi gennem de 3,5 mia. kr., der er afsat over udviklingsbistanden til klimafinansiering, og når danske midler mobiliserer klimafinansiering gennem eksempelvis Investeringsfonden for Udviklingslande samt de multilaterale udviklingsbanker. Samlet forventes det danske bidrag til den internationale klimafinansiering fra og med 2023 at udgøre mindst 1 pct. af det globale mobiliseringsmål på USD 100 mia., der blev aftalt på COP15 i København.

Regeringen har en ambition om, at klimabistanden særligt skal komme de fattige og sårbare lande til gode. Disse lande bliver ofte hårdest ramt af klimaforandringerne og har sværest ved på egen hånd at finde finansiering til at håndtere klimakrisens effekter og klimaskabte tab og skader. Danmark går forrest og målretter mindst 60 pct. af den danske klimabistand til klimatilpasningsindsatser. Der er bl.a. fokus på lokalbaserede klimainsatser gennem FN's Kapitaludviklingsfond, UNCDF, hvor der er afsat 50 mio. kr. i 2023, som bl.a. skal bidrage til klimatilpasning for de mest sårbare befolkningsgrupper i en række afrikanske lande.

Aktiviteterne vil målrettes sårbare grupper og skrøbelige lande – krydsfeltet mellem regeringens to hovedprioriteter for udviklingssamarbejdet. Der er særligt fokus på adgang til vand og bedre vandresourceforvaltning, der bl.a. er afgørende for fødevarer sikkerhed og for at øge sårbare og marginaliserede befolkningsgruppers modstandskraft over for klimaforandringer. Regeringen har siden sin tiltrædelse igangsat eller planlagt indsatser, som forventes at kunne give godt 7 mio. mennesker i Afrika ny eller forbedret adgang til rent vand. I 2023 er bl.a. afsat 50 mio. kr. til et såkaldt Team Europe Initiativ om grænseoverskridende vandforvaltning i Afrika. Der planlægges desuden et samlet bidrag på 270 mio. kr. over de kommende tre år til klimatilpasning i afrikanske byer med særligt fokus på vand i samarbejde med bl.a. den Afrikanske Udviklingsbank, hvoraf 35 mio. kr. er afsat i 2023.

Både den udviklingspolitiske strategi og reformen af udviklingsbistanden understreger den tætte forbindelse mellem klima, natur og miljø. Derfor planlægger regeringen at øge bidraget til den Globale Miljøfacilitet (GEF), der under sin 8. genopfyldning vil have fokus på en række danske prioriteter, herunder biodiversitet, fødevarer systemer og naturbaserede løsninger. Regeringen forventer samlet dansk støtte på 800 mio. kr. i perioden 2023-2026, heraf 100 mio. kr. i 2023. Det er næsten en fordobling i forhold til den seneste genopfyldning.

På COP26 i Glasgow blev der for første gang opnået enighed om, at verden skal arbejde efter at begrænse temperaturstigningerne til 1,5 grader. Men der blev ikke leveret tilstrækkeligt ambitiøse nationale klimaplaner til at indfri denne målsætning og dermed adressere den seneste IPCC-rapports dystre konklusioner. Med det grønne løft af bistanden afsættes ca. 1,4 mia. kr. til reduktionsindsatser og ren energi i 2023, der blandt andet skal bistå udviklingslandene med at gennemføre klimaaftalen fra Paris og understøtte ambitiøse partnerskaber med store udviklingslande for at bidrage til en socialt retfærdig grøn omstilling. Det omfatter eksempelvis et bidrag på 135 mio. kr. til det Internationale Agentur for Vedvarende Energi (IRENA) som et nyt markant bidrag til grøn energiomstilling i både vækstøkonomier og mindst udviklede lande samt et bidrag på 50 mio. kr. til at understøtte udviklingslandes gennemførelse af deres nationale klimaplaner.

Udviklingsbistand løser ikke klimakrisen alene. Det er afgørende, at vi får mobiliseret både privat finansiering og bringer erhvervslivets grønne løsninger i spil. Regeringen lægger derfor op til at afsætte 300 mio. kr. til Investeringsfonden for Udviklingslande med sigte på at fremme private investeringer og projektudvikling i klima og grøn omstilling samt jobs og bæredygtig udvikling i udviklingslandene. Samtidig har regeringen afsat 100 mio. kr. til Danida Green Business Partnerships. Initiativet skal mobilisere innovative partnerskaber mellem den private sektor og ikke-statslige aktører, der skal finde løsninger inden for grøn omstilling og inklusiv økonomisk udvikling.

Klimaindsatser er i dag en helt integreret del af udviklingssamarbejdet og fylder på tværs af finansloven. Med finanslovsforslaget 2023 omlægges Klimapuljen derfor, da en række af principperne, der udgjorde fundamentet i Klimapuljen, nu er gældende for hele den grønne udviklingsbistand. Indsatser, der tidligere blev finansieret over Klimapuljen, finansieres i 2023 i høj grad fra en række øvrige finanslovskonti. Det drejer sig eksempelvis om dansk støtte til Den Grønne Klimafond. Derudover er afsat midler til en ny konto til Global Grøn Omstilling, hvor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet fortsat har initiativret til at igangsætte udviklingsengagementer i tæt samarbejde med Udenrigsministeriet.

Med regeringens finanslovsforslag vil Danmark gøre sit for at hjælpe udviklingslandene til at håndtere klimakrisen, mindske ulighed samt at skabe bæredygtig vækst og jobs. Med andre ord: at skabe håb for fremtiden og muligheder for mennesker, hvor de bor. Dét er særligt vigtigt i en stadig mere ustabil verden.

NÆROMRÅDER, MIGRATION OG SKRØBELIGE STATER

Krigen i Ukraine står tydeligt i alles bevidsthed. Men det er langt fra den eneste igangværende konflikt. Øget skrøbelighed og usikkerhed har skabt en markant stigning i antallet af flygtninge og internt fordrevne i verden.

Samtidig kan vi konstatere, at den regelbaserede verdensorden er under pres. Vores fundament af velfungerende demokratiske institutioner, der understøtter frie og fair valg samt grundlæggende menneskerettigheder står ikke længere så solidt, som man kunne ønske.

Det understreger, at et bredt flertal af Folketinget gjorde ret i at gøre nærområder, migration og skrøbelige stater til ét af den udviklingspolitiske strategis primære målsætninger. Der er behov for, vi hjælper flere bedre der, hvor det er sværest. Danmark vil i 2023 fortsætte sit fokus på at reducere den irregulære migration ved at skabe håb og muligheder i nærområder og skrøbelige lande. Og ved at udvikle et mere retfærdigt og humanitært asylsystem, der gør op med den kyniske menneskesmugling og flytter asylsagsbehandling og evt. beskyttelse uden for EU. De, som får beskyttelse i Danmark, skal komme hertil via ordnede forhold som kvoteflygtninge.

Danmark vil videreføre indsatser i verdens største og alvorligste fordri-velseskriser, herunder Syrien og Afghanistan. Der vil fortsat være behov for at investere i bæredygtige og varige løsninger for flygtninge og fordrevne samt deres værtssamfund. Dette behov er blot blevet yderligere forøget, siden Fælles om Verden blev vedtaget.

Danmark er allerede til stede i nogle af verdens skrøbeligste lande, eksempelvis i Sahel-regionen og på Afrikas Horn. Her er situationen desværre også blevet forværret i løbet af det seneste år. I Sahel-regionen har Danmark været nødt til at gentænke sit engagement i både Mali og Burkina Faso, hvor militæret i begge lande har overtaget magten. I Etiopien, der med Afrikas næststørste befolkning ellers i en lang periode har været garanteret for en form for stabilitet på Afrikas Horn, har de seneste år været præget af væbnet konflikt og millioner af internt fordrevne. Udviklingerne viser vigtigheden af, at Danmark er til stede for at understøtte stabilitet og styrke de demokratiske institutioner. Men det viser også hvor svær opgaven er, når vi vil hjælpe der, hvor udfordringerne er størst.

Regeringen afsætter derfor markante midler til landeengagementer i vores udvidede partnerskabslande - herunder i Sahel og på Afrikas Horn. Eksempelvis afsættes i alt 500 mio. kr. til landeengagementerne i Niger og Burkina Faso, hvoraf nogle af midlerne er dedikerede klimaindsatser og derfor tælles med i den grønne målsætning.

I en række lande skyldes den øgede skrøbelighed i stigende grad klimaforandringerne. På Afrikas Horn er regnen for fjerde år i træk udeblevet, og millioner af mennesker oplever lige nu den værste tørke i 40 år. Konsekvenserne risikerer at blive yderligere forværret af, at det er den tredje omfattende tørke, regionen oplever inden for det seneste årti. FN estimerer, at 20 millioner mennesker har brug for fødevarehjælp – heraf halvdelen børn. Også Afghanistan, Syrien, Yemen og Sahel er hårdt ramt af tørke og klimaforandringer.

Klimakrisen forstærker landenes skrøbelighed. Derfor ønsker regeringen både at styrke indsatserne inden for nærområder, migration og skrøbelige stater og at sikre et større fokus på indsatser, der kan modvirke klimaforandringerne. Reformen af udviklingsbistanden, der for alvor blev skudt i gang med finansloven 2022 efter vedtagelsen af Fælles om Verden, har derfor ambitiøse måltal for begge dagsordener. Men vi snyder ikke på vægtskålen og tæller ikke de samme penge flere gange. Uagtet at der er gode synergieffekter på tværs af de to indsatsområder. En klimaindsats i eksempelvis Burkina Faso vil således tælle med i det grønne måltal, men ikke i indfrielsen af regeringens måltal for midler målrettet nærområder, migration og skrøbelige stater.

En skrøbeligere og mere usikker verden risikerer samtidig at få andre, langsigtede konsekvenser. Millioner af børn går ikke i skole, og COVID-19 har ledt til risiko for stigning i antallet af børneægteskaber. Regeringen fastholder derfor i 2023 det markante, årlige bidrag gennem multilaterale organisationer til uddannelse og afsætter ca. 437 mio. kr. gennem bl.a. Global Partnership for Education, Education Cannot Wait og UNICEF. Midlerne vil særligt blive fokuseret på at understøtte skolegang og kvalitetsuddannelse i nærområder og skrøbelige kontekster – herunder med fokus på piger og marginaliserede og sårbare grupper.

Med finanslovsforslaget 2023 afsætter regeringen i alt ca. 5,2 mia. kr. til indsatser relateret til nærområder, migration og skrøbelige stater (se tabel 3). I alt afsættes ca. 40 pct. af den samlede udviklingsbistand til indsatser, der har til formål at hjælpe flygtninge og fordrevne samt at forebygge skrøbelighed og migration, herunder flygtningemodtagelse i Danmark.

BILAG

Tabel 1.
Danmarks samlede udviklingsbistand i 2023

Mio. kr.	FL22	FFL23
Bistand til udviklingslandene under §6.3.	14.786,3	12.668,0
Forvaltning, styring og kontrol af udviklingsbistanden	1.052,1	1.101,2
Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS)	25,4	27,6
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	1.797,3	2.323,2
Dele af forsvaret og politiets internationale indsatser	55,8	36,9
Andel af FN's fredsbevarende operationer	39,9	26,4
Udgifter til modtagelse af flygtninge i Danmark	276,3	3.046,9
Uddeling af udlodningsmidler til almennyttige organisationer	12,9	11,9
Andet (bidrag til FN-organisationer mv.)	112,7	140,6
Samlet ulandsramme (0,7 pct. af BNI)	18.158,7	19.382,8
Efterregulering for udviklingsbistanden*	-529,4	1.274,6
Ekstra kilmabistand (jf. Aftale om finanslov for 2022)	100,0	-
§ 6.3. Bistand til udviklingslandene inkl. efterregulering	14.356,9	13.942,6
Samlet ulandsramme inkl. efterregulering/politisk aftale	17.729,3	20.657,4

* Der efterreguleres på FFL23 1.274,6 mio. kr. for udviklingsbistanden i 2021. Det sker for at opretholde 0,7 pct. af BNI som udviklingsbistand på finansloven opgjort som et treårigt gennemsnit for 2021-2023 jf. reguleringsmekanismen.

Tabel 2.
Grøn udviklingsbistand

Mio. kr. (estimer)	FL22	FFL23
Bilaterale landeprogrammer, strategiske partnerskaber med civilsamfundsorganisationer m.m. (<i>Niger, Uganda, Burkina Faso, Mali, Bangladesh m.m.</i>)	337	919
Global Grøn Omstilling (<i>tidligere Klimapuljen</i>)*	750	365
Naboskabsprogrammet (Ukraine og Georgien) og regionalt program vedr. klima, konflikt, fordrivelse og irregulær migration med særligt fokus på Sahel og Afrikas Horn.	225	525
Indsatser til sikring af energi- og vandressourcer samt miljøbidrag og modstandsdygtighed mod klimaforandringer mm. (<i>Den Grønne Klimafond (GCF), Den Globale Miljøfacilitet (GEF), Fonden for de mindst udviklede lande, IRENA støtte til energiomstilling i udviklingslande, Just Transition m.m.</i>)**	1.038	1.317
Privatsektorinstrumenter, myndighedssamarbejde og netværksinitiativer (<i>Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF), Den Nordiske Udviklingsfond (NDF), Partnering for Green Growth and Global Goals (P4G), World Resource Institute (WRI), m.m.</i>)	1.084	1.083
Ekstra kilmabistand (jf. Aftale om finanslov for 2022)	100	
I alt	3.534	4.209
Samlet løft fra 2022 til 2023	675	

Opgørelsesmetode: Grønne indsatser dækker bidrag under §6.3. Bistand til udviklingslandene, der forventes at kunne rapporteres til OECD DAC, som støtte til miljø generelt, klima eller biodiversitet. For indsatser, hvor det grønne element er et vigtigt delmål, men ikke hovedmålet, er 50% af budgettet som hovedregel medregnet som grøn indsats. Opgørelsen indeholder bilaterale bidrag, øremærkede grønne bidrag gennem multilaterale kanaler, samt kernebidrag til multilaterale organisationer hvis hovedformål er grønt. Opgørelsen inkluderer ikke indsatser opgjort under tabel 3 (nærområder).

* Kontoen til Global *Grøn Omstilling* hed frem til FL22 *Klimapuljen*. I forbindelse med finanslovsforslaget 2023 er Klimapuljen imidlertid omlagt, og nogle af de indsatser, der tidligere blev finansieret fra Klimapuljen finansieres nu fra andre finanslovskonti under § 06.34. Tallene for FL22 og FFL23 er således ikke direkte sammenlignelige.

** Dele heraf tæller med i de bilaterale landeprogrammer.

Tabel 3.**Indsatser til migration, nærområder og skrøbelige stater**

Mio. kr. (estimer)	FL22	FFL23
Humanitære indsatser	2.700	2.700
Nærområdeprogrammer og freds- og stabiliseringsindsatser (<i>Syrien, Irak, Jordan, Afghanistan, Afrikas Horn, Sahel, Ukraine, Guineabugten, Freds- og Stabiliseringsberedskabet m.m.</i>)	870	1.254
Nærområde- og migrationsindsatser (<i>IOM, udsendelsesmidler, støtte til retfærdigt og humanitært asylsystem, fremme fælleseuropæiske migrationsindsatser, fremtidens flygtningerespons m.m.</i>)	640	355
Multilaterale bidrag målrettet indsatser mod skrøbelighed i bl.a. Sahel, Afrikas Horn, Mellemøsten, Afghanistan (<i>UNDP, UNICEF, Education Cannot Wait, Verdensbankens indsatser for skrøbelighed, konflikt og fordrivelse m.m.</i>)	473	514
Bilaterale indsatser i konfliktramte og skrøbelige lande samt flygtningerelaterede programmer i store værtslande inkl. reserve (<i>Afghanistan, Burkina Faso, Mali, Palæstina m.m.</i>)	899	360
I alt*	5.582	5.182
Samlet ændring fra 2022 til 2023	-400	

Opgørelsesmetode: Indsatserne opgøres som bidrag under §6.3. Bistand til udviklingslandene i nærområderne til konfliktramte og skrøbelige stater samt flygtningerelaterede bidrag i værtslande ud fra Verdensbankens definitioner. Opgørelsen inkluderer endvidere freds- og stabiliseringsindsatser og migrationsindsatser. Opgørelsen inkluderer ikke indsatser opgjort under tabel 2 (grøn udviklingsbistand) eller indsatser igennem de danske civilsamfundsorganisationer.

* Det samlede løft i 2021 af bistanden til migration, nærområder og skrøbelige stater var i 2021 på ca. 1,1 mia. kr. set i forhold til niveauet afsat for 2020 på finansloven for 2019. Med finanslovsforslaget for 2022 er løftet på ca. 1,5 mia. kr.

Tabel 4.**Bidrag til SRSR igennem multilaterale kanaler (eks. bilaterale bidrag*)**

Mio. kr.	FFL23
FN's Befolkningsfond (UNFPA)	350
Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder ved globalt civilsamfund	210
FN's Aids-bekæmpelsesprogram (UNAIDS) m.fl.	40
UNFPA (under den humanitære ramme)	40
I alt	640
UN Women (bidrag til global ligestilling)	75

* Det bemærkes, at SRSR i tillæg til ovenstående indgår bredere på tværs af udviklingsbistanden på baggrund af mainstreamingen bl.a. under landeprogrammerne.

Tabel 5.

Oversigt over udviklings bistanden på forslag til finanslov for 2023

	FL22	FFL23	FFL-BO1	FFL-BO2	FFL-BO3
06.31 Reserver	155,2	-21,9	7,2	34,7	249,9
06.31.79 Reserver og budgetreguleringer	155,2	-21,9	7,2	34,7	249,9
06.31.79.10 Reserve	155,2	63,8	7,2	34,7	249,9
06.31.79.20 Budgetregulering	-	-85,7	-	-	-
06.32 Bilateral bistand	3.405,3	3.637,6	4.112,0	4.604,6	4.671,0
06.32.01 Udviklingslande i Afrika	725,0	970,0	1.060,0	1.435,0	2.205,0
06.32.01.05 Etiopien	-	-	-	100,0	400,0
06.32.01.06 Niger	-	200,0	260,0	260,0	80,0
06.32.01.08 Somalia	-	-	250,0	250,0	600,0
06.32.01.10 Tanzania	150,0	50,0	-	-	-
06.32.01.11 Kenya	-	-	-	250,0	750,0
06.32.01.12 Uganda	-	150,0	250,0	250,0	-
06.32.01.17 Burkina Faso	400,0	300,0	100,0	-	-
06.32.01.20 Mali	175,0	20,0	200,0	325,0	375,0
06.32.01.23 Øvrige indsatser i Afrika	-	250,0	-	-	-
06.32.02 Udviklingslande i Asien, Mellemøsten og Latinamerika	600,0	550,0	525,0	540,0	400,0
06.32.02.05 Myanmar	-	15,0	-	-	-
06.32.02.08 Palæstina	100,0	35,0	75,0	40,0	-
06.32.02.09 Indsatser i Afghanistan og nærområder	200,0	150,0	200,0	200,0	200,0
06.32.02.10 Indsatser i Syrien og nabolande	200,0	250,0	200,0	200,0	200,0
06.32.02.11 Bangladesh	100,0	100,0	50,0	100,0	-
06.32.04 Personelbistand	40,0	33,0	38,0	38,0	38,0
06.32.04.10 Rådgiverbistand	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
06.32.04.12 Firmarådgivere	37,0	30,0	35,0	35,0	35,0
06.32.07 Lånebistand	75,0	57,9	65,0	110,6	113,3
06.32.07.14 Gældslettelse til udviklingslandene	75,0	57,9	65,0	110,6	113,3
06.32.08 Øvrig bistand	965,3	841,7	944,0	876,0	804,7
06.32.08.35 OHCHR - FN's Højkommissær for Menneskerettigheder	60,0	55,0	60,0	60,0	60,0
06.32.08.40 DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur	53,0	53,0	53,0	53,0	53,0
06.32.08.60 Stabilisering og konfliktforebyggelse	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0
06.32.08.70 Demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse	177,3	173,7	301,0	233,0	161,7
06.32.08.75 Internationale sundhedskriser	170,0	30,0	-	-	-
06.32.08.80 Freds- og Stabiliseringsfonden	400,0	425,0	425,0	425,0	425,0
06.32.08.85 Institut for Menneskerettigheder (IMR)	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0
06.32.09 Dansk-Arabisk Partnerskabsprogram	200,0	200,0	250,0	225,0	200,0
06.32.09.10 Dansk-arabiske partnerskabsaftaler	155,0	155,0	232,0	207,0	176,0
06.32.09.20 Øvrige indsatser	45,0	45,0	18,0	18,0	24,0
06.32.10 Nærområde- og migrationsfond	640,0	355,0	600,0	750,0	750,0
06.32.10.13 Retfærdigt og humant asylsystem, inkl. udsendelse	300,0	200,0	300,0	300,0	300,0
06.32.10.14 International Organisation for Migration (IOM)	50,0	75,0	100,0	100,0	100,0
06.32.10.15 Fremme af fælleseuropæiske migrationsindsatser	15,0	30,0	50,0	50,0	50,0
06.32.10.16: Fremtidens flygtningerespons	200,0	50,0	100,0	100,0	100,0
06.32.10.17 Øvrige nærområde og migrationsindsatser	75,0	-	50,0	200,0	200,0

06.32.11 Ukraine, EU's øvrige naboskabslande og Den Ny Demokratifond	160,0	630,0	630,0	630,0	160,0
06.32.11.10 Programindsatser. Naboskabsprogrammet, Ukraine, Georgien, Moldova, Belarus og Den Ny Demokratifond	140,0	175,0	175,0	175,0	140,0
06.32.11.20 Øvrige indsatser	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
06.32.11.30 Finansiell støtte til Ukraine via IBRD (tekstanm. 17)	-	-	-	-	-
06.32.11.40 Genopbygning i Ukraine	-	435,0	435,0	435,0	-
06.33 Bistand gennem civilsamfundsorganisationer	1.002,5	1.068,5	1.068,5	1.068,5	1.068,5
06.33.01 Bistand gennem civilsamfundsorganisationer	1.002,5	1.068,5	1.068,5	1.068,5	1.068,5
06.33.01.10 Strategiske Partnerskaber	729,0	785,0	785,0	785,0	785,0
06.33.01.11 Strategiske initiativer	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
06.33.01.12 Puljeordninger og netværk	258,5	268,5	268,5	268,5	268,5
06.34 Naturressourcer, energi og klimaforandringer	2.063,3	1.858,1	1.915,1	1.915,1	1.915,1
06.34.01 Naturressourcer, energi og klimaforandringer i udviklingslande mv.	2.063,3	1.858,1	1.915,1	1.915,1	1.915,1
06.34.01.10 Klima, konflikt, fordrivelse og irregulær migration i Afrika	200,0	225,0	225,0	225,0	225,0
06.34.01.25 Den Grønne Klimafond (GCF)	-	100,0	100,0	100,0	100,0
06.34.01.40 Energi og vandressourcer	520,3	500,0	515,0	515,0	515,0
06.34.01.50 FN's Miljøprogram (UNEP)	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
06.34.01.60 Den Globale Miljøfacilitet (GEF)	150,0	100,0	200,0	200,0	200,0
06.34.01.70 Global Grøn Omstilling	750,0	365,0	365,0	365,0	365,0
06.34.01.75 Miljøbidrag og modstandsdygtighed mod klimaforandringer	393,0	508,0	450,0	450,0	450,0
06.34.01.85 Ozonfonden	-	10,1	10,1	10,1	10,1
06.35 Oplysningsvirksomhed	64,0	81,3	81,3	93,3	81,3
06.35.01 Oplysning i Danmark mv.	64,0	81,3	81,3	93,3	81,3
06.35.01.13 Oplysningsvirksomhed	40,0	58,8	58,8	70,8	58,8
06.35.01.17 Seminarer, kurser, konferencer mv.	9,0	7,5	7,5	7,5	7,5
06.35.01.18 Evaluering	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
06.36 Multilateral bistand gennem FN mv.	2.006,0	1.957,2	2.183,5	2.135,2	2.070,5
06.36.01 De Forenede Nationers Udviklingsprogram (UNDP)	525,0	525,0	525,0	525,0	525,0
06.36.01.10 FN's Udviklingsprogram (UNDP)	350,0	350,0	350,0	350,0	350,0
06.36.01.14 FN Byen	175,0	175,0	175,0	175,0	175,0
06.36.02 De Forenede Nationers Børnefond (UNICEF)	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0
06.36.02.10 Generelt bidrag til UNICEF	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0
06.36.03 Befolkning, Sundhed og Ligestilling (tekstanm. 101)	895,0	770,0	1.010,0	945,0	895,0
06.36.03.10 FN's Befolkningsfond (UNFPA)	350,0	350,0	350,0	350,0	350,0
06.36.03.11 Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder ved globalt civilsamfund	210,0	210,0	250,0	210,0	210,0
06.36.03.12 Verdenssundhedsorganisationen WHO's udviklingsaktiviteter	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
06.36.03.13 FN's Ligestillingsenhed (UN Women)	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0
06.36.03.14 FN's Aidsbekæmpelsesprogram (UNAIDS) m.fl.	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0
06.36.03.16 Den Globale Fond for Bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria	125,0	-	200,0	175,0	125,0
06.36.03.17 Den Globale Vaccine Alliance (Gavi)	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
06.36.04 Uddannelse (tekstanm. 101)	325,0	387,5	387,5	387,5	387,5
06.36.04.10 Global Partnership for Education	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0
06.36.04.11 Education Cannot Wait	75,0	85,0	85,0	85,0	85,0
06.36.06.12 Øvrige multilaterale uddannelsesindsatser	-	52,5	52,5	52,5	52,5
06.36.06 FN's øvrige udviklingsprogrammer og diverse multilaterale bidrag	111,0	124,7	111,0	127,7	113,0

06.36.06.16 Interessevaretagelse i internationale organisationer	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0
06.36.06.23 OECD-DAC udviklingsrelateret bidrag	-	14,7	-	19,7	-
06.36.06.24 Diverse multilaterale bidrag	21,0	20,0	21,0	18,0	23,0
06.37 Udviklingsbanker, -fonde og EU	1.572,6	1.398,8	1.556,4	1.364,5	1.329,2
06.37.01 Verdensbankgruppen	681,0	674,0	871,9	811,5	781,9
06.37.01.10 Verdensbanken (IBRD) (tekstanm. 15)(	70,0	91,5	-	-	-
06.37.01.11 Den internationale Udviklingssammenslutning (IDA)	562,2	573,7	823,1	762,7	733,1
06.37.01.15 Special Action Account	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
06.37.01.19 Verdensbankens indsatser for skrøbelighed, konflikt og fordrivelse	50,0	10,0	50,0	50,0	50,0
06.37.02 Regionale udviklingsbanker	66,0	64,6	64,6	64,6	64,6
06.37.02.10 Den Afrikanske Udviklingsbank (AfDB) (tekstanm. 16)	66,0	64,6	64,6	64,6	64,6
06.37.03 Regionale udviklingsfonde, gældslettelsesinitiativer og øvrige fonde	411,6	350,2	354,3	354,3	348,6
06.37.03.10 Den Afrikanske Udviklingsfond (AfDF)	173,0	101,3	103,3	102,1	97,6
06.37.03.13 Den Nordiske Udviklingsfond (NDF)	49,0	49,0	49,0	49,0	49,0
06.37.03.14 Multilaterale gældslettelsesinitiativer	189,6	199,9	202,0	203,7	202,0
06.37.04 Bistand gennem Den Europæiske Union (EU)	414,0	310,0	265,6	134,1	134,1
06.37.04.10 Den Europæiske Udviklingsfond	414,0	310,0	265,6	134,1	134,1
06.38 Partnerskaber for bæredygtig vækst og grøn omstilling	1.388,0	1.263,0	1.778,0	1.533,0	1.453,0
06.38.01 Mobilisering af finansiering til investeringer	670,0	565,0	1.100,0	865,0	800,0
06.38.01.11 Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU)	100,0	300,0	400,0	400,0	400,0
06.38.01.12 Den Internationale Finansieringsinstitution (IFC)	90,0	-	260,0	25,0	-
06.38.01.13 Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF)	400,0	200,0	400,0	400,0	400,0
06.38.01.14 Projektudviklingsfacilitet Danida Business Finance	50,0	25,0	-	-	-
06.38.01.16 Udviklingsgarantier	30,0	40,0	40,0	40,0	-
06.38.02 Rammebetingelser, viden og forretningsmuligheder (tekstanm. 101)	718,0	698,0	678,0	668,0	653,0
06.38.02.12 Partnerskaber for bæredygtig vækst og grøn omstilling	170,0	105,0	95,0	95,0	95,0
06.38.02.13 Sektorrådgivere	98,0	98,0	98,0	98,0	98,0
06.38.02.14 Strategisk sektorsamarbejde	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0
06.38.02.15 FN's Arbejdsorganisation (ILO)	20,0	20,0	20,0	40,0	25,0
06.38.02.18 Verdensmålsfacilitet: Strategiske indsatser i transitions- og vækstøkonomier	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
06.38.02.19 Forskningsamarbejde (tekstanm. 169)	220,0	260,0	250,0	220,0	220,0
06.38.02.20 Stipendiatbistand	60,0	65,0	65,0	65,0	65,0
06.39 Humanitær bistand	2.700,0	2.700,0	2.700,0	2.700,0	2.700,0
06.39.01 Generelle bidrag til internationale humanitære organisationer	875,0	875,0	875,0	875,0	875,0
06.39.01.10 FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR)	235,0	235,0	235,0	235,0	235,0
06.39.01.11 FN's Organisation for Palæstinaflygtninge (UNRWA)	105,0	105,0	105,0	105,0	105,0
06.39.01.12 FN's Humanitære Koordinationskontor (OCHA)	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
06.39.01.13 FN's Fødevareprogram (WFP)	210,0	210,0	210,0	210,0	210,0
06.39.01.14 Den Internationale Røde Kors Komité (ICRC)	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
06.39.01.16 FN's Centrale Humanitære Fond (CERF)	170,0	170,0	170,0	170,0	170,0
06.39.01.17 FN's Organisation for Minerydning (UNMAS)	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
06.39.03 Humanitære bidrag til partnere i akutte og langvarige kriser (tekstanm. 101)	1.825,0	1.825,0	1.825,0	1.825,0	1.825,0
06.39.03.10 Strategiske Partnerskaber og Nødhjælpapuljer	919,0	919,0	919,0	919,0	919,0
06.39.03.11 Øvrige bidrag til akutte og langvarige kriser	906,0	906,0	906,0	906,0	906,0
§ 06.3 Total	14.166,4	13.942,6	14.402,0	15.449,4	15.538,5

REGERINGENS UDVIKLINGS- POLITISKE PRIORITETER 2023

September 2022

Udgiver
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Publikationen kan downloades via:
www.um.dk

Telefon: 33 92 00 00
E-mail: um@um.dk
Internet: www.um.dk

Teksten kan citeres frit
ISBN: 978-87-94339-10-0

